

Bu asır Kur'an'ın en çok tilavet edildiği asır olmasına rağmen Kur'an'a ve onun içerdği mesajlara, ruhuna da en uzak olunan asır. Bunun çok nedenleri var saymaya kalksak liste oldukça uzar. Bu dersimde kendi dünyamda canlı olan ve Bediüzzaman Said Nursi'nin Risale-i Nur ile Kur'an ve Hadis'ten aldığı dersle yaptığı iman eğitiminde ki "tecdidin" ana umdesi olan bir "irsada nefisten başlama", Kur'an ayetlerinde ifade edilen noktaları "nefsi muhatab ederek" okuma Dil bilgisinde "özne" denilen bir öge vardır. Cümlede iş, oluş hareket veya durumun kim yada kimler tarafından yapıldığını açıkça anladığımız kişilerdir. Bir misal verecek olursam

Firavun "Bütün usta sihirbazları toplayıp bana getirin" dedi.
(YUNUS 79)

Bu cümlelerin yüklemine "kim" sorusunu sorduğunda baştaki isim bana Özneyi yani yüklemde belirtilen iş, oluş, hareketi yapanı "Firavun" olarak zikreder.

Problemin başlangıcında buradan başlıyor. Kur'an her asra ve zamana hitap eden bir kitaptır. Ve ihtiyarladıkça zaman, Kur'an da genleşiyor sırrınca Kur'an'da geçen bir kısmı Peygamberler (A.s ec.) üzerinden ve bir kısmı zalim şahıslar üzerinden verilen örnekler, anlatılan olayları kendi dünyama ve zamanıma taşımakla mükellefim. Yani zahir özneleri hak ve yaşamış kişiler olarak kabul edip o kişiler arkasındaki gizli özneyi yani beni bulmalıyım.

Eğer bunu yapmazsam Kur'an'da geçen bir çok peygamberin kissası, zalim eshasın yaptıkları vs benim için tatlı bir hikaye olarak kalacak. Buda beni Kur'an'da Enfal 31- Nahl 24, Muminun 83. ayetlerde geçen ve vahyin kişinin üzerindeki tesirinin yok olması anlamına gelen bir tabire mazhar edecek "ESATÎRU'L ENVELİN"

Manası bôtil olan, manası olmayan, uydurma hikayeler. Eskilerin yazdıkları yasadıkları masallar.

İnsan dinlediği yada okuduğu şey geamiste yaşadığı bir olay onu anlatan bir hikaye olduğunu düşünürse o zaman dinleyisi ve okuyusu değişir ve o şeyi o metni ve metin içinde geçen hadise ve olayları o hadise ve olaylarda gizli mesajları anlamak için çok uğraşmaz

Ne zamanki kişi o metinde hikayede anlatılanın gizli öznesi kendi olduğunu o metinde anlatılan hikayenin kendi yaşadığı ve yaşayacağı bir vaka olduğunu ve hikaye içinde geleceğe dair bazı işaret ve mesajlar olduğunu anlayınca okuyusu değişir metin dahada anlamlı hale gelir.

Kur'an'da geçen bütün hadiseler, kişiler, temsiller **gizli özne olan BENİM** gerçeğimi bana anlatır. Bende saklı olan potansiyeli ders verir. Doğru Kur'an okuması Kur'an'da geçen tüm menkıbe ve temsillerdeki öğelerin zahiri öznelerin bendeki karşılığını bulmak için yapılan okumadır.

Böyle yapmayıp "başkalarının" hayatını okursan vahye önce yabancılaşıyor sonra "başkalaştırıyoruz"

Üstad Risale-i Nur'un iman eğitimi metodunda bu "nefsi hakikatların ilk muhatabı yapma" noktasını "tecdidin ilk basamağı" olarak görür. Ve nur külliyyatının çok yerinde bu metodu nazara verdiğini müşahade ederiz.

Hatta eski Said'in yeni Said'e inkılabının ilk zamanlarında yaşamış olduğu bir halet-i ruhiyede Şeyh-i Geylani'nin (R.A.) "Fütuḥ-ul Gayb" namındaki kitabı bu methodla yani bu kitabın eğitim rahlesine nefsinin oturarak muhatap olduğunda yaşadığı vaziyeti şöyle ifade ediyor.

ˆ Dâr-ül Hikmet'te bulunduğu zamanlarda geçirdiği bir inkılab-ı ruhîyi bilâhere neşrettiği bir eserinde şöyle beyan ediyor:

Eski Said'in gafil kafasına müdhiş tokatlar indi, "El-mevtü hakk" kaziyesini düşündü. Kendini bataklık çamurunda gördü. Meded istedi, bir yol aradı, bir halaskâr taharri etti. Gördü ki, yollar muhtelif; tereddüde kaldı. Gavs-ı A'zam olan Şeyh-i Geylani'nin (R.A.) "Fütuḥ-ul Gayb" namındaki kitabıyla tefe'ül etti. Tefe'ülde şu çıktı:

أَنْتَ فِي دَارِ الْحِكْمَةِ فَاطْلُبْ طَبِيبًا يُدَاوِي قَلْبَكَ
Sendârü'l hikmettesin, önce kalbini tedavi edecek bir tabib ara

Acibdir ki; o vakit ben, Dâr-ül Hikmet-il İslâmiye a'zâsı idim. Güya ehl-i İslâmın yaralarını tedaviye çalışan bir hekim idim. Halbuki en ziyade hasta ben idim. Hasta evvelâ kendine bakmalı, sonra hastalara bakabilir.

İşte Hazret-i Şeyh bana der ki: "Sen kendin hastasın, kendine bir tabib ara!" Ben dedim: "Sen tabibim ol!" Tuttum, kendimi ona muhatap addederek, o kitabı bana hitab ediyor gibi okudum. Fakat kitabı çok şiddetli idi. Gururumu dehşetli kırıyordu. Nefsimde şiddetli ameliyat-ı cerrahiye yaptı. Dayanamadım, yarısına kadar kendimi ona muhatap ederek okudum; bitirmeye tahammülüm kalmadı. O kitabı dolaba koydum. Fakat sonra, ameliyat-ı şifakâraneden gelen acılar gitti, lezzet geldi. O birinci üstadımın kitabını tamam okudum ve çok istifade ettim. Ve onun virdini ve münacatını dinledim, çok istifaza ettim.

Paragrafta dikkatimi çeken noktalar:

İNKILABAD-I RUHİ: Her insanın ara ara, dönem dönem geçirdiği ve geçirmesinde lazım olduğu ruhi sıkıntısından gelen buhranlı dönemleri vardır. Zahirde insan sebepsizce sıkılır, her şeyi vardır ama sıkıntısı geçmez. Bunun sebep tahtında bir çok nedeni vardır günahlar vs. Ama bu dönemler kriz dönemleridir ve doğru yönetilirse krizler fırsata çevrilebilir. Bu dönemde ruhu aradığı ve tatmin olacağı yegane kaynak, her şeyin bağlandığı alakadar olduğu her şeyde gözükken cemal, kemal ve ihsanın kanağı olan Zât'ı ve ona ulaştırarak marifetullahı dair hakikatlarla buluşturmak gerek. Bunu başarabilirsek o zaman istifade çok ziyade olur.

KENDİNİ BATAKLIK ÇAMURUNDA GÖRMEK

Temizlenme ihtiyacı ancak kirli olduğunu bilmek ve kabul etmekle olur. Ve insanın Kur'an ve ona dair hakikatlarla muhatap olabilmemesinin ilk ve en etkili yolu kendini bataklık çamurunda görmektir. **Baskalarını değil kendini.**

Kur'an'ı ve ona dair hakikatları okurken yapılan ve benimde yaptığım en kronik hataların başında **baskaların bataklık çamurunda görmek** insanları yargılamak için değil kendi çamurunu temizlemek kendimi yargılamak için okumak.

Kendimi bataklık çamurunda görmeyip baskaların yargılamak için okuduğunda kendi çamurunu miski amber görüp yüzüne

Gariptir ki bazı adam pis bir çamura düşer, kendini aldatmak

icin misk-i amber diye yüzüne gözüne bulastırır. (H.SAMİNE 143)

DÂR-ÜL HİKMETTE OLMAMI2

Üstad bu haleti ruhiyeyi yaşayıp "Futuhul Gayb" isimli eseri okuduğu zaman "dâr'ül hikmet" yani Osmanlının son döneminde müslümanların manevi sorunlarını çözmek için kurulmuş başkanlık. Şimdi ki diyonet işleri başkanlığı. Üstad orada aza.

Ve Seyh Geylani kitabında şöyle bir ifade kullanmış "Sen dâr'ül hikmettesin. Önce kalbini tedavi edecek bir tabib ara"

Buradan şunu anlıyorum ki benim dâr'ül hikmet hükmündeki manevi tedavi yerleri olan medreselerde olmam, farklı hizmet sahalarında olmam yani mekanın güzelliği mübarekliği benim de mübarek olmamı netice vermez. Her daim kendi hastalıklarımın farkındalığı ile Kur'an'a ve ona ait hakikatlara en çok ihtiyacı olanın nefsim olduğunu unutmayacağım.

Hem deme ki: "Halk içinde ben intihab edildim. Bu meyveler benim ile gösteriliyor. Demek bir meziyetim var." Hâyır, hâşâ! Belki herkesten evvel sana verildi; çünkü herkesten ziyade sen müflis ve muhtaç ve müteallim olduğundan en evvel senin eline verildi.

Hakikatını tahkiki olarak anlayıp nefsimi kabul ettirmek zorundayım.

KUR'AN VE ONA DAİR HAKİKATLARI OKUMADA USUL

Paragrafta dikkatimi çeken bir başka nokta "Futuh-ul Gayb" isimli eseri okumadan önce hastalığının farkına varıp eseri tabibi olması için okuması. Ve bana Kur'an'dan ve ona ait hakikatlardan istifadede altın değerinde ölçüyü veriyor.

"Tuttum kendimi ona muhatap addederek o kitabı bana hitap ediyor gibi okudum"

İşte dersin başında nazara vermeye çalıştığım nokta bu idi. Kendimi muhatap ederek okumak. Kur'an'da geçen ve Kur'an'ı hakikatlarda zikredilen bütün öznelerin yerine aslında var olan gizli özneyi yani beni koymak. Bu zordur insanın canını acıtır. Enaniyeti kavi, kusurunu görmeyen görmek istemeyen kişiler yani nefsimiz bundan olabildiğince kocar. Üstad eseri böyle okuyunca kitabın onda oluşturduğu tesiri söyle zikrediyor.

Kitap çok şiddetli idi, gururumu dehşetli kırıyordu, nefsimde şiddetli ameliyatı cerrahiye yaptı.

Doğru Kur'an ve ona dair hakikatlar insanda böyle bir tesir halkeder. İnsanı kusurlarıyla yüzleştirir, hatalarını gösterir, mevhum hakikatı olmayan gurur ve enanietten kurtarır. Nefse adeta ameliyatı cerrahiye yaptırır. Ağır bir ameliyatın sonrası ağrılar çok olur.

İşte Kur'an münafıklar, kafirler, Firavun, Leheb, Karun gibi şahıs ve vasıflarla nefsimdeki bu noktalara cerrahi operasyon yapar. Kur'an ve Kur'an'ı hakikatlar bu şekilde okunursa kişi buna dayanamaz. Üstad'da tahammül edemeyip kitabı olabala kayıyor. Büyük ameliyatın cerrahi yaraları geçince insan kendi nefsi hakikatıyla kusurlarıyla yüzlesince lezzet başlıyor. Lezzet şu olsa gerek insan kusurlarıyla yüzlesince haricete düşman aramayı bırakıyor.

Kendini bastan aşığıya kusurlu görünce hakikatlardan istifade ziyadelesiyor. Kendinde istifade ettiği hakikatları anlatmaya başlayınca tesir ziyadelesiyor.

Bizzat kendim tasdik ediyorum. Eğer kendimiz tasdik etmeden "tebliğ" edince gülünç duruma düşüyoruz.

Paragrafın sonunda Üstat bir cümle ile çok önemli bir noktaya temas ediyor.

"Onun virdini ve münacatını dinledim çok istifada ettim"

Üstad eseri kendi nefesine okuyunca yakaladığı halet ile kitabın eğitim metoduna tabi oldu. Ve eserin metoduna tabi olmak eser sahibinin hissi ve vaziyeti ile henhal olmaktır. Ve bu şekilde Üstad Seyhi Geylaninin vird ve münacatından istifade ediyor.

Kur'an'da geçen bir çok dua özellikle nebilerin dualarından istifade etmenin yegane yolu Kur'an'da o 28't'lar ile ifade edilen vaziyetlerde o haleti nefsimde yaşamakla olur.

Yani ibrahim (as) gibi her şeyin manayı ismi ile fanî ve geçici olduğunu görüp batınları görüp insanîyetimin bu yenginin hissedip ibrahimvârî "batıp gidenleri sevmem" demektir.

Haletin tam hissedilmesi ile bu münacat lezzet ve tesir verir. Maalesef çoğu zaman ibrahim (As) gibi demeyi esas alıp ibrahimvârî deme eğitimine dahil olmuyoruz.

İşte Üstad bundan sonra Kur'an'a muhatap olduğunda Yeni Said döneminde rahleye önce kendini koyar.

Mektubat 70

Yazdığım hakaik-i imaniyeyi doğrudan doğruya nefsimle hitab etmişim. Herkesi davet etmiyorum. Belki ruhları muhtaç ve kalbleri yaralı olanlar, o edviye-i Kur'aniyeyi arayıp buluyorlar. Yalnız medar-ı

Mektubat 63

63

imana hizmet cihetini tercih ettim. Kendi nefsimle kazandığım hakaik-i imaniyeyi ve nefsimde tecrübe ettiğim manevî ilâçları, sair insanların eline geçmek için o kapıyı açık bırakıyorum. Belki Cenab-ı Hak bu hizmeti kabul

gibi ifadelerle acıması olduğu tecdid metodun omurgasının Kur'an'a birebir muhatap olarak ondan istifade olduğunu Risale-i Nur eserleri ile göstermiş

Ve nesredilen eserlerde hep bu manayı nazara vermiş. Sözler isimli eserin ilk paragrafında sekiz dokuz modderlik bölümde Risale-i Nur ile yapılacak tecdidin ana detayları veriliyor. Ve bu kısımda ilk muhatabın nefis olduğu nazara veriliyor.

Ey kardeş! Benden birkaç nasihat istedin. Sen bir asker olduğun için askerlik temsiliyatıyla, sekiz hikâyecikler ile birkaç hakikatı nefsimle beraber dinle. Çünkü ben nefsimi herkesten ziyade nasihata muhtaç görüyorum. Vaktiyle sekiz âyetten istifade ettiğim **sekiz sözü** biraz uzunca nefsimle demiştim. Şimdi kısaca ve avam lisanıyla nefsimle diyeceğim. Kim isterse beraber dinlesin.

Birinci Söz'e giriş yapılırken benim dünyamda Risale-i Nur'un yaptığı tecdidi iman eğitiminde anlaşılması en zor cümleyi zikrediyor. **Bil ey nefsim**. Unutulan Kur'an'ı bir okuma metodunu tekrar hayatlandırıyor bu cümle.

Kur'an'ı ve ona ait manaları hakikatları nefsinde okumak zor-
dur. Özellikle enaniyet aşırında insanlara hocavari yaklaşıp
ders makamından konuşarak irşad etmek, nefsinde tecrübe
etmediğimiz hazmetmediğimiz manaları söylemek nasih-
atın tesirini kıldığından ilk ve yegane muhatabımız nefsimiz
olmalı. Nefsimizi ikna ettiğimizde ıslah ettiğimiz belki
başkalarını ıslah ederiz faydamız dokunur. Bu manayı
teyid eden bir misal 21. Sözde söyle geçer.

Bir zaman sinnen, cismen, rütbeten büyük bir adam bana dedi: "Namaz
iyidir. Fakat her gün her gün beşer defa kılmak çoktur. Bitmediğinden usanç
veriyor."

O zâtın o sözünden hayli zaman geçtikten sonra, **nefsimi dinledim**. İşittim ki,
aynı sözleri söylüyor ve ona baktım gördüm ki; tenbellik kulağıyla şeytandan
aynı dersi alıyor. O vakit anladım: O zât o söz, bütün nüfus-u emmarenin
namına söylemiş gibidir veya söylettirilmiştir. O zaman ben dahi dedim:
"Madem nefsim emmaredir. Nefsini ıslah etmeyen, başkasını ıslah edemez.
Öyle ise, nefsimden başlarım."

Dedim: Ey nefis! Cehl-i mürekkebinde, tenbellik döşeginde, gaflet
uykusunda söylediğin şu söze mukabil "beş ikaz"ı benden işit.

İşte Risale-i Nur Kur'an'dan bu zor metodu ders alarak
bu asır insanına tecdidi bir iman eğitimi metodunu veri-
yor. Nefsi rahle-i Kur'an'ın önüne oturtuyor birebir muhatab
ediyor. Risale-i Nur hakikatlarının bu kadar tesirli olmasının
bir sebebi belki de Üstadın Kur'an'dan aldığı bu ders.
Mevla bu şekilde istifade edebilmeyi nasip etsin.

4

7

